

Mieczysław Bombik

Sprawozdanie z posiedzenia naukowego katedr: etyki, filozofii Boga i religii, filozofii bytu, teorii poznania, logiki i metodologii nauk

Studia Philosophiae Christianae 18/1, 239-240

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA

MIECZYŚLAW BOMBIK

SPRAWOZDANIE Z POSIEDZENIA NAUKOWEGO KATEDR: ETYKI, FILOZOFII BOGA I RELIGII, FILOZOFII BYTU, TEORII POZNANIA, LOGIKI I METODOLOGII NAUK

Kolejne wspólne posiedzenie naukowe specjalizacji: etyki, filozofii Boga i religii, filozofii bytu, teorii poznania, logiki i metodologii nauk, które odbyło się 28. 03. 1981 r. w ATK, poświęcone było problematyce dotyczącej stosunku między filozofią Boga a filozofią religii.

Prezentacji odnośnych zagadnień dokonał w pierwszej części spotkania ks. dr Roman Forycki. Zasadnicze tezy jego referatu możnaby ująć w pięciu punktach:

1. Istnieją różne koncepcje filozofii Boga i filozofii religii.
2. Na różne sposoby można charakteryzować wzajemne stosunki owych koncepcji.
3. Najczęściej chodzi o stosunek podporządkowania lub dopełniania. I tak:
 - a) przy szeroko pojętej filozofii religii i przy niemetafizycznej koncepcji filozofii Boga, ta ostatnia jest częścią filozofii religii (jest ona swego rodzaju ontologią religii);
 - b) przy wąskiej koncepcji filozofii religii (nie zajmującej się problemami ontologicznymi) filozofia Boga jest pożądanym lub niepożądanym dopełnieniem filozofii religii.
4. Różnice między filozofią Boga a filozofią religii zasadzają się na różnych metodach, różnym punkcie wyjścia, różnym przedmiocie zainteresowań, różnej problematyce.
 - a) W filozofii Boga (oprócz zagadnień metateoretycznych) wyróżnia się zagadnienia poznawalności, istoty i istnienia Boga.
 - b) Inne zagadnienia, które omawia się w ramach filozofii religii to: język religii, istota, źródła i podmiot religii, jej autorytet, problem wiary itp.
5. Teoretycznie wydaje się być możliwym uprawianie filozofii Boga i filozofii religii niezależnie od siebie, traktując je jako odrębne i autonomiczne typy nauk. W praktyce jednak tak filozofia Boga jak i filozofia religii korzystają z poznawczych rezultatów innych nauk i dlatego w imię realizmu poznawczego i postulatów badania całościowego, dziedziny filozofii Boga i filozofii religii nie mogą się rozwijać w izolacji.

Referat ks. dr Romana Foryckiego stał się punktem wyjścia do dyskusji, w której oprócz autora referatu udział wzięli: ks. prof. T. Ślipko, ks. doc. dr hab. E. Morawiec, doc. dr hab. A. Półtawski, ks. dr M. Bombik i mgr E. Podrez.

W dyskusji:

- 1) Wskazano na potrzebę ciągłego precyzowania takich pojęć jak: religia, religijność, wiara, Bóg, Jego istota, itp. i to niezależnie od przyjmowanej koncepcji filozofii Boga czy religii. Inną potrzebą jest ustalanie natury relacji między Bogiem a podmiotem religijności, którym jest człowiek oraz poruszono problem granic poznawalności Boga i to tak poznawalności Jego istnienia jak i Jego natury. Dopiero taka analiza semantyczno teoriopoznawcza umożliwiła poznawczo interesujące przeciwstawienie filozofii Boga filozofii religii. (E. Morawiec).
- 2) Zaakcentowano, że całościowego (adekwatnego) wyjaśnienia fenomenu religijności nie można podać niezależnie od jakiejś filozofii Boga. Natomiast filozofię Boga można, przynajmniej teoretycznie, uprawiać bez filozofii religii. (T. Ślipko, E. Podrez).
- 3) Przypomniano, że dyscypliny naukowe mogą:
 - a) różnić się między sobą przede wszystkim:
 1. przedmiotem badań
 2. metodą
 3. rodzajem stawianych problemów
 4. zadaniami i celami stawianymi przez daną naukę
 5. stopniem ogólności, abstrakcji i prostoty
 - b) wzajemnie się warunkować między innymi:
 1. genetycznie
 2. heurystycznie
 3. strukturalnie
 4. metodologicznie
 5. epistemologicznie (M. Bombik)
- 4) W ustosunkowaniu się do końcowych dwóch pytań skierowanych przez ks. dr R. Foryckiego do uczestników posiedzenia:
 1. Za którą z czterech wyróżnionych koncepcji filozofii religii opowiadać się?
 2. Według jakiego kryterium porządkować pojęcia zwłaszcza w ramach systematycznego wykładu z filozofii religii?

Zauważono między innymi, że odnośnie pytania pierwszego kwestia jest otwarta: wszystkie cztery koncepcje są równouprawnione. W odpowiedziach na drugie pytanie podkreślono mocno, aby nie przeakcentowywać w praktyce (zwłaszcza wykładowej) nazewnictwa, gdyż zawsze, w pewnym przynajmniej stopniu, jest ono stereowane konwencją. Postulowano, aby niezależnie od tej czy innej koncepcji filozofii religii i od takiego czy innego uporządkowania oraz precyzowania pojęć zawsze mieć na uwadze cały złożony przedmiot, który jest rzeczywistością pozajęzykową. (A. Półtawski).

MIECZYŚLAW GOGACZ

Z KONGRESÓW 1980

W roku wielkich rocznic urodzin lub zgonu filozofów, jak np. Boecjusz (480—525), Awicenna (980—1037), Jan z Salisburii (1115—1180), Albert Wielki (1197—1280), Marsyliusz z Padwy (1280—1343) oraz stulecia Papieskiej Akademii Rzymskiej św. Tomasza z Akwinu (1880—